

УДК 94/314.15

DOI: 10.24144/2218-5348.2020.1(21).94-106

Олександр Лавер,

*кандидат фізико-математичних наук, доцент,
завідувач кафедри інформатики
та фізико-математичних дисциплін*

Василь Лавер,

*кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри
інформаційних управляючих систем та технологій
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
(м. Ужгород, Україна)*

ВІЙНИ І ПОЛІТИЧНИЙ ТЕРОРИЗМ НА АМЕРИКАНСЬКОМУ КОНТИНЕНТІ ТА ЇХНІЙ ВПЛИВ НА КОНТИНЕНТАЛЬНІ МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ (2017 – 2020 рр.)

У публікації вивчаються людські втрати країн Американського континенту у війнах, військових конфліктах, у результаті масових заворушень та від політичного тероризму. Під втратами населення від політичного тероризму розуміються втрати у результаті терору диктаторських режимів та терористичних атак, які мають політичне або етнічне підґрунтя. Досліджуються міграційні процеси на Американському континенті як наслідок воєн та військових конфліктів, які проходили у країнах за досліджуваній період часу. Проблематика статті є актуальною також з огляду на те, що велика кількість статистичної інформації розпорошена по різноманітних Інтернет – ресурсах і потребує детального аналізу та систематизації.

Ключові слова: *країни Американського континенту, нижня, середня та верхня оцінки людських втрат, військові втрати, політичний тероризм, міграційні процеси.*

In this paper we study the human losses of the American continent in wars, military conflicts, riots, and political terrorism. By population losses from political terrorism we mean the loss of a population as a result of the terror of dictatorial regimes, and terrorist attacks which have a political or ethnic basis. The mentioned types of human losses were studied for the period 2001 - 2020. The losses of the countries of the American continent for the period 2001 - 2016 had been analyzed in previous publications. Therefore, the proposed article extends the results of our previous research for the period 2017 - 2020. At the same time, we study the migration processes on the American continent, which

were caused wars and military conflicts that took place in the continent over the studied period of time. The issues explored in the publication are also relevant, because a large amount of statistical information is scattered across various Internet resources and needs detailed analysis and systematization.

The purpose of the publication is to study human losses for the period 2017 - 2020, and to summarize the estimate numbers of the population losses of the continent for the period 2001 - 2020.

The aims of the publication are:

1. Clarification of American continent population losses in wars, conflicts, and other types of political violence for the period 2001 - 2016;
2. Establishment of population losses in the Americas in wars, conflicts, and other types of political violence during 2017-2020;
3. Study of migration processes on the American continent as a result of political disturbances that have taken place in the states of the continent.

A lot of attention is given to the migration policies of US and Canadian governments. The relevant conclusions are substantiated by statistical data. The results obtained in the proposed publication can be refined by further research.

Keywords: countries of the American continent, lower, middle and upper estimates of human losses, military losses, political terrorism, migration processes.

Метою публікації є дослідження людських втрат за період 2017 – 2020 рр., а також виведення узагальнюючих цифр втрат населення країн континенту за період 2001 – 2020 рр.

Завданням публікації є :

1. Уточнення втрат населення країн Американського континенту у війнах, конфліктах та інших видах політичного насильства за період 2001 – 2016 рр.
2. Встановлення втрат населення країн Американського континенту у війнах, конфліктах, та інших видах політичного насильства упродовж 2017 – 2020 рр.
3. Дослідження міграційних процесів на Американському континенті як наслідок політичних збурень, які мали на ньому місце.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Упродовж ХХ століття вказані види людських втрат на Американському континенті були детально проаналізовані у монографіях [1] і [2]. Втрати населення країн континенту упродовж 2001 – 2016 рр. вивчалися у монографії [3]. Згідно з одержаними результатами, за вказаний проміжок часу жертвами воєн, військових конфліктів та терористичних атак на Американському континенті стало 32.524 – 32.615 – 32.684 чоловік, причому військові втрати становили 19.110 загиблих, у тому числі жертвами терактів стали 3.064 – 3.112 – 3.138 чоловік, а військові втрати становили 60 загиблих [3, с.678].

Перш ніж перейти до аналізу втрат населення країн континенту за 2017 – 2020 рр., відмітимо суттєву особливість, яка відрізняє країни цього континенту від інших країн світу. Це – рівень злочинності, що зашкалює. Ось деякі факти з цього приводу.

Станом на середину 2018 року на держави **Латинської Америки** припадало 8% населення земної кулі, проте 38% усіх вбивств у світі [4]. За часовий проміжок 2000 – 2017 рр. у державах Латинської Америки та у країнах Карибського басейну загалом було вбито 2,5 млн. чоловік, і це у той час, коли під час широкомасштабних воєн у Сирії, в Іраку та в Афганістані разом загинуло 900.000 чоловік, та ще 243.000 чоловік стали жертвами терористичних атак в усьому світі [4]–[5].

Не кращою є ситуація і у **Сполучених Штатах Америки**. Реальністю тут стали чисельні жертви в результаті величезної кількості стрілянин у американських населених пунктах. Під масовим убивством у США розуміють випадок, коли у результаті збройного злочину гине більше 4 осіб [6]. Так от, тільки у 2019 році у США було зафіксоване 41 масове вбивство [6], [7]. Отже, число жертв злочинного насильства, та боротьби держав континенту проти місцевих злочинних угруповань обчислюється мільйонами загиблих. Проте об'єктом нашого дослідження буде вивчення втрат населення континенту у результаті воєн та військових конфліктів, у результаті різного роду демонстрацій та протестів, а також терористичних атак, які мають політичне або етнічне підґрунтя.

Виклад основного матеріалу. Країни Латинської Америки.

На основі аналізу відкритих джерел, як вітчизняних, так і зарубіжних, втрати населення країн регіону, за нашими підрахунками, були такими.

У **Венесуелі** за період 2017 – 2019 рр. під час сутичок і маніфестацій загинуло 177 – 241 – 282 чоловіки, у тому числі військові втрати становили 27 загиблих. Окрім названих втрат, за досліджуваний проміжок часу народ Венесуели поніс великі втрати від терористичної діяльності «ескадронів смерті». Кількість жертв «ескадронів смерті» у Венесуелі за 2017 – 2019 рр. можемо оцінити у межах 1.600 – 6.856 – 9.000 загиблих. Разом втрати народу Венесуели за вказаний період часу можемо оцінити в межах 1.777 – 7.097 – 9.282 загиблі. Військові втрати – 27 чоловік.

Стан фактичної громадянської війни, у якій перебувала Венесуела за досліджуваний період часу, призвів до «дев'ятого валу» біженців з цієї країни. На початок 2018 року налічувалося усього 2.642.557 біженців з Венесуели [8, с.149], а вже наступного року кількість біженців становила 3,4 млн. – 4 млн. чоловік [8, с.149]. У прикордонних конфліктах 2017 – 2018 рр. між латиноамериканськими державами загинуло 10 військовослужбовців.

Громадянська війна в **Колумбії**, з перервами, триває з 1946 року. Тільки з 1964 року і по 2016 рік, згідно з [9], у Колумбії загинуло

260 тис. чоловік, 45 тис. зникли безвісти, нараховувалося 7 млн. ВПО, причому упродовж 2001- 2016 рр. загинуло 28 тис. чоловік, а військові втрати становили 19 тис. чоловік, або 67,86% всіх втрат [3,с.678]. У листопаді 2016 року уряд Колумбії підписав угоду про припинення вогню з найбільшою організацією повстанців FARK, проте, незважаючи на цю угоду, бойові дії продовжуються далі [9]. Загалом за період 2017 – 2019 рр. під час громадянської війни в Колумбії загинуло 1.568 – 1.838 – 1.868 чоловік. Військові втрати становили 1.247 загиблих.

Стан перманентної громадянської війни в Колумбії спровокував, у свою чергу, негативні міграційні процеси. Так, у 2018 році в країні нараховувалося 7.671.124 внутрішньопереміщені особи [10]. Стосовно кількості біженців, то згідно з даними 2012 року, у Венесуелі нараховувалося 203.563 біженці з Колумбії, у Панамі – 15.723, в Коста – Ріці – 10.305, і в Канаді – 17.563 колумбійські біженці [1, с.505].

За досліджуваний період 2017 – 2019 рр. число жертв політичного насильства в інших державах Південної Америки обчислювалось у межах 93 – 95 – 98 загиблих. Військові втрати склали 25 чоловік. Число втрат у країнах Центральної Америки, Карибського басейну та у Мексиці становило 842 – 1.261 – 1.380 загиблих, військові втрати – 110 чоловік.

Північна Америка. Якщо вести мову про людські втрати **Сполучених Штатів Америки**, то в першу чергу слід сказати про війни, які велися США у ХХІ столітті. Згідно з даними джерела [11], з вересня 2001 року і на кінець 2018 року загинуло 6.967 американських військових, та ще 52.802 військові були поранені. З числа загальних втрат (числа убитих і поранених) близько 62% втрат, а це 36.885 чоловік, припадало на Ірак, а 38% (22.824 чоловік) – на Афганістан. 383 американських військових загинули у військових операціях збройних сил США в інших місцях нашої планети – в Африці, на Близькому Сході і т. д. Не слід при цьому забувати ще й військових – контрактників. Згідно з даними цього ж джерела, за вказаний період часу у бойових діях загинуло 3.411 контрактників, ще 38.953 були поранені або травмовані [11]. Ця категорія втрат (військових і контрактників) буде нами врахована у війнах по тих країнах та регіонах земної кулі, у яких брали участь американські війська.

Стосовно жертв терористичних актів, то на території **США і Канади** ми фіксуємо тільки тих, хто загинув у терактах з політичним, релігійним або етнічним підґрунтям. За період 2017 – 2020 рр. у США з цих причин загинув 51 чоловік, а у Канаді – 19. Разом – 70 чоловік, включаючи двох загиблих терористів.

Зведемо одержані дані у результуючу таблицю (табл. 1).

Таблиця 1

**Втрати населення країн Американського континенту
у війнах та від політичного тероризму у 2001 – 2020 рр.**

Роки конфлікту	Види протистояння	Нижня оцінка втрат	Середня оцінка втрат	Верхня оцінка втрат	Військові втрати
2001-2016	Війни, масові протести	29.460	29.503	29.546	19.050
2001-2016	Терористичні дії	3.064	3.112	3.138	60
Загалом	2001 – 2016 рр.	32.524	32.615	32.684	19.110
2017-2020	Війни, масові протести	2.164	2.944	3.114	1.422
2017-2020	Терористичні дії	2.214	7.470	9.614	2
Загалом	2017-2020 рр.	4.378	10.414	12.728	1.424
Загалом	2001-2020 рр.	36.902	43.092	45.412	20.534

Із наведеної таблиці випливає, що середня оцінка втрат населення країн Американського континенту становить 43.092 загиблих, причому у війнах, конфліктах та у результаті масових маніфестацій загинуло 32.447 чоловік, що склало 75,41% від середньої цифри втрат, а жертви масового терору та терористичних атак становили 10.582 загиблі, або 24,59% від середньої цифри втрат. Військові втрати при цьому склали 20.534 чоловік, або 47,72% від середнього числа втрат.

Міграційні процеси на континенті.

Стан перманентної війни у багатьох державах Американського континенту у свою чергу активізував міграційні процеси, які, виходячи з вищенаведеного матеріалу, мали однозначний напрям: з Півдня на Північ, до омріяного Ельдорадо – до Сполучених Штатів Америки, і далі – до Канади. Можемо виділити кілька груп біженців та мігрантів на континенті:

1. Біженці та мігранти з районів бойових дій. З огляду на вищесказане, це в першу чергу громадяни з Колумбії, останнім часом – з Венесуели.

2. Екологічні біженці з латиноамериканських країн. Наприклад у Гаїті, у результаті катастрофічного землетрусу 2010 року, у 660 таборах для внутрішньо переміщених осіб проживало у жахливих умовах 591 тис. чоловік [1, с.505], звідки вони намагалися втекти або до сусідньої Домініканської республіки, або човнами добратися до США, на півострів

Флорида. Багато біженців указаних двох категорій проживає у країнах Центральної Америки, і вони готові у будь-яку мить «зірватися» з насиджених місць у пошуках кращого життя.

3. Економічні мігранти, у першу чергу з Мексики, Центральної Америки та країн Азії, які прагнуть покращити умови свого життя шляхом переїзду до США або Канади.

Міграційні процеси на Американському континенті упродовж 2001 – 2016 рр. були описані нами у монографії [1, с.505-513]. За період 2017 – 2018 рр. окремі питання міграційних процесів на континенті досліджено нами у публікації [8]. Поширимо одержані результати на 2019 – 2020 рр.

Одразу зауважимо, що хоча США – це країна емігрантів та їх нащадків, проте на початок 2020 року, якщо прийняти кількість населення США за 100%, 80% населення були власне уродженцями США, а мігранти та біженці становили 20%, або в абсолютних цифрах 45 млн. чоловік [16]. Із останньої цифри 76% проживали у США на законних підставах, з них 45% мали американське громадянство, 27% – постійний вид на проживання, а решта 5 чи 6% – тимчасовий [12]. Решта 25% – це нелегали, які становили 3,3% населення країни [12]. Стосовно походження нелегальних мігрантів, то цікава інформація міститься у джерелі [13]. Згідно з даними переписів населення у США з 1990 і по 2017 роки, найбільше число нелегалів було зафіксовано у 2007 році – 12,2 млн. чоловік, або 4% населення країни. У 2017 році їх було менше – 10,5 млн. чоловік, або 3,2% населення США [13]. У 2007 році мексиканці становили 6,9 млн. нелегалів, або 57% їх загального числа, а у 2017 році – 4,9 млн., тобто менше 50% їх загальної кількості. Решту нелегалів становили в основному вихідці з країн Центральної Америки, менше – з країн Азії [13]. Нелегали – це 4,6% робочої сили США, причому по штатах країни вони розміщалися досить нерівномірно: 57% їх числа припадало усього на 6 американських штатів, у першу чергу на Каліфорнію, Техас і на Флориду [13]. Але, у зв'язку з інтенсифікацією та автоматизацією виробництва, економіка США перестала потребувати велику кількість мігрантів у якості дешевої і низькокваліфікованої робочої сили, і мігранти, образно кажучи, перетворилися уже у ХХ столітті із вічного «пального» американської економіки на її тягар, а у ХХІ столітті – на непосильну ношу. Це ж саме стосується і біженців з латиноамериканських країн, значна частина яких практично не має ніякої кваліфікації і сидить на «соціалці», що створює додаткове напруження для фінансової системи держави. Через призму зазначеного варто подивитися на конкретні дії адміністрації чинного президента США Дональда Трампа.

1. Американський уряд прийняв рішення про депортацію на батьківщину 260 тис. сальвадорців, 57 тис. гондурасців, 45 тис. гаїтян та 2,5 тис. нікарагуанців, які довгий час перебували у країні у статусі біженців від воєн та стихійних лих [8, с.147].

2. Великі кошти – 8,6 млрд. доларів – були направлені на добудову прикордонної загороджувальної стіни завдовжки 722 милі на кордоні з Мексикою [14]. Це, між іншим, дозволило у 2019 році нейтралізувати спробу так званого «каравану мігрантів», який складався в основному з вихідців з держав Центральної Америки, прорватися на територію США «явочним порядком» і закріпитися там, щоб претендувати потім на «місце під сонцем». Нагадаємо, що у квітні 2019 року вздовж американо-мексиканського кордону стояли: 75 тис. біженців та мігрантів з боку Мексики та 5 тис. військових збройних сил США та Національної гвардії – з боку США [8, с.149]. Спроби прориву кордону мігрантами були блоковані, а адміністрація Д.Трампа, у свою чергу «натиснувши» на уряди Мексики та центральноамериканських країн, спонукала повернути своїх громадян додому.

3. Постійне зменшення квот на прийом біженців. Дійсно, за останні роки квоти біженців, яких будуть приймати США, постійно зменшуються: у 2017 фінансовому році ця квота становила 110 тис. чоловік, у 2018 – 45 тис., у 2017 – 30 тис., а у 2020 році – 18 тис. чоловік [15], [16]. Додамо, що квота вказує тільки верхню межу прийому біженців, а насправді їхня кількість може бути меншою. Так, у 2018 році при квоті у 45 тис. біженців США реально прийняли 22.900 біженців [17]. Дата 11 січня 2020 року у США запам'ятається надовго. Саме у цей день штат Техас оголосив себе першим штатом у державі, який відмовився від прийому біженців [20].

4. Можливо, з урахуванням негативного досвіду країн Європейського Союзу при прийомі біженців, США надають перевагу біженцям – християнам. Так, за період з 1 жовтня 2018 року і до 31 березня 2019 року до США прибуло 12.151 біженець, з них 81% – біженці-християни, 15% – біженці-мусульмани [18]. Ще раніше уряд США категорично відмовився приймати біженців з багатьох мусульманських країн Близького і Середнього Сходу, а вказаний відсоток біженців-мусульман – це біженці-рохінджа з М'янми (колишня Бірма), які у себе на батьківщині були піддані геноциду та депортації.

5. Новим моментом у 2019 фінансовому році США (з 1.10.2018 і до 30.09.2019 року) стала присутність 4.451 біженця з України, що становило 15% загального числа біженців [19]. Для порівняння: українські біженці у США у 2016 році становили тільки 3% загального числа біженців, зате у 2019 році – 15% їх числа, причому кількість біженців-українців була у 4 рази вищою, ніж кількість біженців-афганців, у 8 разів вищою, ніж сирійців, в 12 разів більшою, ніж суданців, та у 19 разів вищою, ніж у біженців-сомалійців [19].

6. Починаючи з 2020 року, уряд США повів жорстку боротьбу проти так званого «пологового туризму», коли жінки з інших країн спеціально приїжджали до США народжувати дітей, аби їхні діти за фактом народження, могли отримати громадянство США. Таких випадків раніше було до 33 тис.

на рік, і в основному до США з цією метою приїжджали жінки з Китаю, Росії та Нігерії [21].

7. Адміністрація президента Д. Трампа підняла «планку вимог» до тих отримувачів грін-карт, які мали великі надії на державну допомогу. У відповідному зверненні Білого дому мовилося, що «нові члени нашого суспільства мають бути фінансово самостійними» [22]. Ця заява була пов'язана з тим, що мігранти з низьким рівнем доходу можуть стати тягарем для платників податків США, а тому уряд країни не бажає брати на себе ніяких зайвих фінансових зобов'язань.

З аналізу наведених вище пунктів 1 – 7 випливає, що політика уряду США в області міграційних процесів є жорстко прагматичною. Багатим, високоерудованим та висококваліфікованим мігрантам тут дуже раді, і, навпаки, бідним, некваліфікованим мігрантам, а також любителям жити на різного роду соціальні пільги тут ставиться жорстка перепона. Стосовно віросповідання, то перевага останнім часом надається мігрантам – християнам, а також представникам інших конфесій, які піддаються гонінням і приниженням у себе на батьківщині.

Вказані антиіміграційні заходи адміністрації президента США Д.Трампа несподіваним чином вплинули на міграційні процеси у сусідній Канаді.

Згідно з джерелом [23], станом на 1 липня 2019 року населення **Канади** становило 37.589.262 чоловіки, що було на 531.497 чоловік більше, аніж станом на 1 липня 2018 року. Згідно з цитованим нами джерелом, населення Канади зростає швидше, аніж населення Великобританії або США. У першу чергу це досягається за рахунок прийому мігрантів та великої кількості людей, які мають тимчасовий вид на проживання. Так, у Канаді нараховувалося понад 527 тис. іноземних студентів та понад 300 тис. робітників – іноземців. За вказаний вище період часу Канада прийняла 313.580 іммігрантів, решту – 217.917 чоловік – забезпечив природний приріст населення [23]. До речі, коефіцієнт природного приросту у Канаді становить 1,42 [23]. Додамо, що у 2000-х роках у країні намітилася тенденція до скорочення народжуваності, і, як наслідок, до зменшення природного приросту. Проте завдяки зусиллям уряду Канади, шляхом залучення мігрантів, цю негативну тенденцію вдалося подолати [23].

Канада приймає також біженців з інших країн. Так, у 2018 році країна прийняла 29 тис. біженців, у той час як США – 22.900 біженців [18]. Канада задовольняє далеко не всі клопотання біженців про надання притулку. Наприклад, у 2017 році позитивні відповіді про надання притулку були надані 94% біженців з Туреччини, 88% – з Сирії, 46% – з Нігерії, але тільки 10% клопотань біженців з Гаїті одержали позитивні відповіді [24].

Антиіміграційні дії уряду США мали наслідком те, що мігранти з країн Центральної Америки, яких намагалися депортувати додому, масово

побігли до Канади. Зауважимо, що мігранти перетинали американо – канадський кордон незаконно. Оскільки при переході через офіційні КПП їх би негайно депортували назад у США, то мігранти переходили до Канади лісовими стежками [25]. Про темпи міграції нелегалів з території США до Канади можна скласти уявлення з таких статистичних даних. Якщо у 2016 році американо – канадський кордон перетнуло 2.464 нелегали, то у 2017 році – 20.593 чоловіки, а на початок лютого 2020 року заяви на отримання притулку в Канаді вже подали 50.635 нелегалів [26].

Оброблення заяв від нелегалів вимагає від державних служб Канади багато часу і грошей. Так, з 2017 року на кінець червня 2019 року було оброблено тільки 33% усіх клопотань, які надійшли від мігрантів [25]. На 6.885 клопотань було дано позитивні відповіді, а 5.650 клопотань було відхилено [29]. Але оскільки, згідно з законодавством Канади, можна оскаржувати відхилені клопотання, то з указаної цифри негативних відповідей поступило 4.700 оскаржень [25]. У результаті за вказаний період часу вдалося депортувати додому тільки 866 нелегальних мігрантів [25]. Тільки за період з квітня 2017 року і до березня 2018 року на виявлення, розміщення, та оформлення документів нелегалів зі США було витрачено \$255 млн. [27]. Цілком можливо, що в майбутньому Канаду може очікувати криза біженців, на зразок кризи, яку пережила Німеччина у 2015 році. Але чи це буде в дійсності, покаже лише час.

Висновки. Як впливає з наведених результатів, середня оцінка втрат населення країн Американського континенту за період 2001 – 2020 рр. становить 43.092 загиблі, причому у війнах, конфліктах та у результаті масових маніфестацій загинуло 32.447 чоловік, що становило 75,41% від середньої цифри втрат, а жертви масового терору та терористичних атак становили 10.582 загиблі, або 24,59% від середньої цифри втрат. Військові втрати при цьому склали 47,72% від середньої цифри втрат. Указані війни та конфлікти на Американському континенті стимулювали масовий міграційний рух на північ – до Канади і США. Це, у свою чергу, створило великі проблеми для урядів цих двох країн, які найближчим часом потрібно буде оперативно вирішувати.

Список використаних джерел:

1. Лавер О.Г. Війни та народонаселення країн світу в ХХ столітті. Статистичне дослідження. Наукова монографія. Ужгород: Госпрозрахунковий редакційно-видавничий відділ управління у справах преси та інформації, 2002. 304 с.
2. Эрлихман В.В. Потери народонаселения в ХХ веке: справочник. М.: Русская панорама, 2004. 175 с.

3. Лавер О.Г. Війни та народонаселення країн світу у XX – XXI століттях (1900 – 2016рр.): монографія. Вид. 2-е, допов. Ужгород: РІК – У, 2018. 760 с.
4. В гостях у смерти. 7.05.2018. URL:<https://lenta.ru/2018/05/07/>
5. Четверть всех убийств в мире приходится на четыре страны. 11.10.2018. URL: <https://www.zakonia.ru/analytics>
6. Кількість масових убивств у США досягла рекорду в 2019 році //Українська правда. 29.12.2019.
7. Самые массовые убийства XX века. 4.10.2017. URL: <https://www.trust.ua/news/147092>
8. Лавер О.Г., Матяшовська Б.О., Шумило Н.Я. Проблема біженців та нелегальних мігрантів у світлі новітньої статистики //Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Історія. Вип. 2(41). Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2019. С.143-155.
9. Бай Евгений. Почему колумбийские повстанцы вновь взяли за оружие //Независимая газета. 2.09.2019.
10. Colombia – UNHCR. URL: <https://www.unhcr.org/colombia/>
11. За 17 лет в войнах погибли не менее 10 тысяч военных и контрактников США. 10.06.2019. URL: <https://eodaily.com/ru/news/>
12. Украина среди лидеров по числу беженцев в США.1.02.2020. URL: <https://m.anticor.com.ua/articles/>
13. Нелегальная иммиграция в США. Инфографика. 16.03.2020. URL: <https://aif.ru/politics/world/>
14. Трамп планирует потратить еще 8,6 млрд. долларов на стену – Reuters. 11.03.2019. URL: <https://m.zn.ua/WORLD/>
15. Трамп издал указ... 28.09.2019. URL:<https://rtvi.com/news/>
16. США снизят квоту на прием беженцев... 18.09.2019. URL: <https://lb.ua/world/2018/09/18/>
17. Canada resettled more refugees than any other country // BBC. 19.06.2019.
18. Количество беженцев, прибывающих в США, продолжает снижаться. 2.04.2019. URL: <https://www.golos-americi.ru/>
19. Украина попала в ТОП – 3 по количеству беженцев в США.– 1.02.2020. URL:<https://tk.media/news/>
20. Техас первым в США отказался от приема беженцем. 11 января // Демоскоп Weekly. 2020. №843–844. 20 января – 2 февраля.
21. США захотели покончить с «родильным туризмом». 20 января //Демоскоп Weekly. 2020. №843–844. 20 января – 2 февраля.
22. В США вступают в силу новые правила по выдаче грин – карт. 23 февраля // Демоскоп Weekly. 2020. №849–850. 2 – 15 февраля.
23. Численность населения Канады достигла 37,5 миллионов. 1.10.2019. URL: <https://newscanadaimmigration.com>

24. «Хуже Трамба» – Канада дискриминирует беженцев с Гаити. 23.11.2017. URL: <https://regnum.ru/society/>
25. За 2 года Канада выслала лишь 2% прибывших нелегальных мигрантов. 29.06.2019. URL: <https://news.knopka.ca/read>
26. В Канаде может увеличиться поток нелегалов из США [online]. 4.02.2020. URL: <https://news.knopka.ca/read>
27. Канада потратила на нелегальных иммигрантов из США уже \$255 млн. [online]. 29.11.2018. URL: <https://tass.ru/>

REFERENCES

1. Laver, O.G. (2002). *Vijni ta narodonaselennja kraїн svitu v HH stolitti. Statistichne doslidzhennja. [Wars and Population in the Twentieth Century. Statistical study.]* Uzhhorod: Gosprozrahunkovij redakciono – vidavnicij viddil upravlinnja u spravah presi ta infomacii [in Ukrainian].
2. Erlihman, V.V. (2004). *Poteri narodonaselenija v XX veke. Spravochnik. [Population losses in the twentieth century. Reference guide].* Moscow: Russkaja panorama [in Russian].
3. Laver, O.G. (2018). *Vijni ta narodonaselennja kraїн svitu u XX – XXI stolittjah (1900 – 2016rr.) [Wars and Populations of the World in the XX – XXI Centuries (1900 – 2016)].* Uzhhorod: RIK – U [in Ukrainian].
4. *V gostjah u smerti [Visiting Death].* (7.05.2018). Retrieved from <https://lenta.ru/2018/05/07/> [in Russian].
5. Chetvert' vseh ubijstv v mire prihoditsja na chetyre strany [A quarter of all homicides in the world account for four countries]. (11.10.2018). Retrieved from <https://www.zakonia.ru/analytics> [in Russian].
6. Kil'kist' masovih ubivstv u SShA dosjagla rekordu v 2019 roci [The number of mass murders in the US reached a record in 2019]. *Ukrainska Pravda – Ukrainian Pravda.* (29.12.2019) [in Ukrainian].
7. *Samye massovye ubijstva XX veka. [Massacres of the twentieth century with the biggest death toll].* (4.10.2017). Retrieved from <https://www.trust.ua/news/147092> [in Russian].
8. Laver, O.G., Matjashovs'ka, B.O., & Shumylo, N.Ja. (2019). Problema bizhenciv ta nelegal'nih migrantiv u svitli novitn'oï statistiki [The problem of refugees and illegal migrants in the light of recent statistics]. *Naukovij visnik Uzhhorods'kogo universitetu. Serija ISTORIJA – Scientific Herald of Uzhhorod University. Series: History, 2(41), 143-155* [in Ukrainian].
9. Baj, Evgenij (2019). Pochemu kolumbijskie povstancy vnov' vzjalis' za oruzhie [Why Colombian rebels took up arms again]. *Nezavisimaja gazeta – Independent newspaper* [in Russian].
10. Colombia – UNHSR. Retrieved from <https://www.unhcr.org/colombia/> [in English].

11. *Za 17 let v vojnah pogibli ne menee 10 tysjach voennyh i kontraktnikov SShA [In 17 years, at least 10 thousand US military and contract soldiers died in wars]*. (10.06.2019). Retrieved from <https://eadaaily.com/ru/news/> [in Russian].
12. *Ukraina sredi liderov po chislu bezhencev v SShA. [Ukraine is among the leaders in the number of refugees in the United States]*. (1.02.2020). Retrieved from <https://m.anticor.com.ua/articles/> [in Russian].
13. *Nelegal'naja immigracija v SShA. Infografika [Illegal immigration to the United States. Infographics]*. (16.03.2020). Retrieved from <https://aif.ru/politics/world/> [in Russian].
14. *Tramp planiruet potratit' eshhe 8,6 mlrd. dollarov na stenu [Trump plans to spend another 8.6 billion dollars on the wall]*. *Reuters*, 11.03.2019. Retrieved from <https://m.zn.ua/WORLD/> [in Russian].
15. *Tramp izdal ukaz... [Trump issued a decree]*. (28.09.2019). Retrieved from <https://rtvi.com/news/> [in Russian].
16. *SShA snizjat kvotu na priem bezhencev... [The United States will reduce the quota for refugees]*. (18.09.2019). Retrieved from <https://lb.ua/world/2018/09/18/> [in Russian].
17. *Canada resettled more refugees than any other country.* (19.06.2019). *BBC* [in English].
18. *Kolichestvo bezhencev, pribyvajushhih v SShA prodolzhaet snizhat'sja. [The number of refugees arriving in the United States continues to decline]*. (2.04.2019). Retrieved from <https://www.golos-americi.ru/> [in Russian].
19. *Ukraina popala v TOP – 3 po kolichestvu bezhencev v SShA. [Ukraine is in the top 3 by the number of refugees in the United States]*. 1.02.2020. Retrieved from <https://tk.media/news/> [in Russian].
20. *Texas pervym v SShA otkazalsja ot priema bezhencev. [Texas was the first in the United States to refuse refugee admission]*. (2020). *Demoskop Weekly* 843 – 844 [in Russian].
21. *SShA zahoteli pokonchit' s «rodil'nym turizmom». [The United States wants to end maternity tourism]*. (2020). *Demoskop Weekly*, 843 – 844 [in Russian].
22. *V SShA vstupajut v silu novye pravila po vydache grin – kart. [New rules on issuing green cards come into force in the USA]*. (2020). *Demoskop Weekly*, 849 – 850 [in Russian].
23. *Chislennost' naselenija Kanady dostigla 37,5 millionov [The population of Canada has reached 37.5 million]*. (1.10.2019). Retrieved from <https://newscanadaimmigration.com> [in Russian].
24. *«Huzhe Trampa» - Kanada diskriminiruet bezhencev s Gaiti. [“Worse than Trump” - Canada discriminates against refugees from Haiti]*. (23.11.2017). Retrieved from <https://regnum.ru/society/> [in Russian].

25. *Za 2 goda Kanada vyslala lish' 2% pribyvshih nelegal'nyh migrantov. [Over 2 years, Canada sent off only 2% of illegal migrants who arrived].* (29.06.2019). Retrieved from <https://news.knopka.ca/read> [in Russian].

26. *V Kanade mozhet uvelichit'sja potok nelegalov iz SShA [In Canada, the flow of illegal immigrants from the United States may increase].* (4.02.2020). Retrieved from <https://news.knopka.ca/read> [in Russian].

27. *Kanada potratila na nelegal'nyh immigrantov iz SShA uzhe \$255 mln. [Canada has already spent \$ 255 million on illegal US immigrants].* (29.11.2018). Retrieved from <https://tass.ru/> [in Russian].